

Серія «Гостросюжетна проза» засновано 2023 року

Дмитро Палій
ПОРОЖНІЙ ПАЗЛ

Усі права застережено.

Палій, Дмитро.

П 14 Порожній пазл : роман : кн. 1 / Дмитро Палій. — Київ : ВИДАВНИЦТВО РМ, 2025. — 240 с. : іл. — (Серія «Гостросюжетна проза»).

ISBN 978-617-8426-76-7.

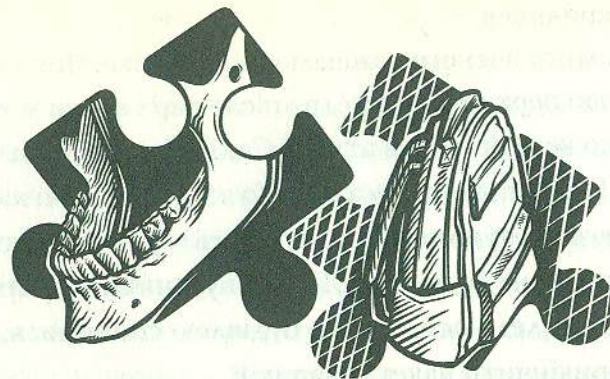
ISBN 978-617-8280-28-4 (серія).

Моторна смертельна гра в місті Лева: хтось використовує тіла вбитих людей як поле для партії в хрестики-нулики. Кожна наступна смерть — новий хід супротивника. Поліція докладаеться безліч зусиль, проте ця запутана справа так і лишається нерозкритою. Слідчий втрачає роботу, дружину та єдиного друга. Однак прагнення відшукати винних не згасає навіть після років відлюдницького життя. Як і відчуття, що випадкові зустрічі — зовсім не випадкові.

УДК 821.161.106-32-93=161.2

ISBN 978-617-8426-76-7
ISBN 978-617-8280-28-4 (серія)

© Палій Д. О., текст, 2025
© ТОВ «ВИДАВНИЦТВО РМ», 2025



— Невже зараз уже шоста вечора? Це було риторичне запитання. Озираючи типову львівську вуличку, тихеньку й вузьеньку, на яку повільно спадали сутінки, Ярослав замислено почухав підборіддя з ріденьким пучком рудого волосся. Це, мабуть, єдиний варіант бороди, яку здатен породити хлопчачий організм у сімнадцять років.

— Утім, вертатимемося все одно по темряві, — спрогнозував він. — Мені це нагадає той день, коли перездавав біологію... Як же тоді мені нерви розтріпали! Чуєш, Юр, а ти чого йдеш на кафедру?

— Бо мені сьогодні розтріпали м'язи шиї, — на розі вулиці й темного провулка той, кого звали Юрою, пригальмував і видобув з кишені пачку сухариків. — Будеш відновлюватись?

На якийсь час обоє замовкли, і чувся лише дружний хрускіт.

— Сухарі з червоною ікрою! — було незрозуміло, приятель заздрить чи іронізує. — З якого приводу сьогодні шикujemo?

— У мене ще семки є, — ухильно відповів Юра.

— І все одно ти лох! — Ярослав укотре занурив руку до пачки.

Юра скривився.

— Молодого вченого кожен може образити. Чому це я лох?

— А нащо пертися на кафедру після пар і вчити м'язи з плакатів, якщо вони й так є в атласі? Сидів би собі в теплому гуртожитку! Результат — той самий! То ж не смердючі кістки, які треба канючити, за кожну розписуватись і крутити перед носом!

Юра вперто не відповідав. Першокурсники звернули в провулок і перед ледь освітленою будівлею спинилися, щоб на швидку прикінчити пакет сухариків.

— То ти м'язи шиї ідеш учити чи куди? — Ярик не відставав. — Ага! До мене дійшло! На кафедру ж Ірка з другого потоку ходить! Точно-точно. До речі, вона в мене на поверсі живе, тільки в іншому крилі.

— Ярику, іди в баню!

— Невже втюрився? — Ярик був щиро вражений своїм відкриттям. — Не маю нічого проти, але ж яка вона худюща! Плошка дошка! Як іде коридором і наступить на таргана — то до кухні доїде!

— Невже у вашому гуртожитку така антисанітарія? — Юра скрутив спорожнілий пакет і озирнувся в пошуках урни. Ага, ось і вона. — Мабуть, Ірині треба звідти забиратися...

— А у вашому, значить, усе норм?

На це запитання можна було й не відповідати. Гуртожитки медичного університету в сенсі тарганів особливо не відрізнялися від спальних комплексів юридичного чи педагогічного вишу та й інших молодіжних гостелів. Де хлопці й дівчата, уже позбавлені батьківської опіки, вважають чипси з колою найздоровішим харчуванням, а спорожнілу тару складають під своїми ліжками.

Щодо смердючих кісток, — тут першокурсника Ярослава можна було зрозуміти. Всупереч усталеній думці, анатомічні

театри — себто публічні розтини мертвих людських тіл для молодих медиків — уперше запровадили не п'ятсот років тому в Болонському університеті. І навіть не за Авіценни, який, як і всі середньовічні цілителі, вважав аутопсію неодмінною частиною навчального процесу. На широкий загальний шматували просто неба ще на сценах давньогрецьких театрів не одну тисячу років тому, і робили це у вільні від репетицій години насамперед для розваги знуджених легіонерів, які ці самі театри охороняли. Причому тіла на момент розтину були ще тепленькими, що називається, свіжими, бо для цього спеціально вибирали і вбивали там же, на місці, бідолах з-поміж дешевих рабів.

Звісно, коли дикі часи минули, добування наочного матеріалу значно ускладнилося. Та й не всі студенти були готові сходу гризти граніт медичної науки, — це окрема розмова. Хай там як, а спритники на кшталт того ж Ярослава, якщо й досліджували будову людського тіла, то робили це передусім на живих і здорових дівчатах, яких в університеті не бракувало.

— Повір, не треба вона тобі! — не вгавав «знавець анатомії». — Худа, бо голодна. А голодна — значить зла! Жорстока дівчина! Ти бачив, як вона гризе банани?

— Які банани?

— Підростеш — узнаєш, — Ярослав відмахнувся й, почувши рідку борідку, озирнувся на вхід до кафедри. — Рухайся швидше.

У двері якраз проскочила трійця заклопотаних дівчат. Другий семестр першого курсу — не той час, коли вже знайомий з кожним білим халатом чи спідницею навколо себе. До кінця першого навчального року ти навряд чи вивчиш імена всіх студентів паралельних груп, уже не кажучи про тих, що на потоці. Постійна зайнятість і щільний навчальний графік не за-

лишають часу навіть для повноцінного сну. Із часом напружений режим стане нормою, база знань зростатиме з відчутною легкістю, але зараз треба просто звикнути й закріпитися. Програма мінімум — уникати двійок і не пропускати пар. Двійку можна перескласти у визначений день, просто підготувавшись краще. А от після клятого «н/б» доводиться відстояти в деканаті чергу сорому — бо до відпрацювання пропуску й наступних занять допустять лише після персонального пред'явлення квитанції про оплату за прогул¹.

Ну а програма максимум — вижити.

— Добрий вечір! — хлопці зупинилися перед столом у холі й скинули наплічники.

— Документи!

Старий вахтер неквапом записав прізвища до журналу відвідувань і відсунув на край столу пластикові картки.

— Сто перша аудиторія! — гримнув він.

У цей час доби на кафедрі анатомії панує бентежна тиша. Стіл вахтера заливається світлом від самотньої лампи, а коридори разом з віддунням кроків ховаються в темряві, немов у нескінченності. Тривоги додає і усвідомлення того, що наприкінці одного з коридорів, буквально за двома стінами, розташований кафедральний морг. Не такий, як у лікарнях, більше схожий на архів органів, проте... Ось іще одна принципова відмінність медуніверситету від будь-якого іншого: у політехнічному тобі на пару дадуть ноутбук, який ти мусиш розібрати до найдрібніших деталей, в авіаційному посадять перебирати двигун від винищувача, а в медичному... Тут учорашнім школярам на пару приносять людську печінку, мозок або нирку.

¹ У медичних ВНЗ потрібно спершу оплатити пропуск у банку, прийти з квитанцією до деканату і аж тоді отримати допуск до відпрацювання заняття.

Тема семінару — репродуктивна система? Ось вам набір прутнів, що плавають у відрі з формальдегідом. Анатомія нижніх кінцівок? Підходьте ближче! Тут у нас відокремлена нога без шкіри, щоб краще розрізнити судини та нерви, які ховаються під зморщеними від часу й формаліну м'язами. На цих та багатьох інших препаратах вивчилося не одне покоління лікарів. Виснажені й розколупані тисячами дотиків екземпляри сьогодні презентуються виключно в руках викладача, який обережно вказує студентам на анатомічні структури. А збентежені підлітки в білих халатах мусять називати усю цю людську красу — колишню красу! — латинською мовою.

Сто перша — звичайна аудиторія розміром з великий кабінет. На трьох столах, поставлених упригол посеред приміщення, лежали лопатка, кістки таза та найбільший страх першого семестру — скронева кістка. Приречений той студент, хто на екзамені витягне білет із запитанням «Канали скроневої кістки!» Воно вселяє в молоду людину воістину панічний жах, що перевищує враження від усіх пристаркуватих органів і фрагментів тіл анатомічного архіву разом узятих. Утім, навіть першокурсник ще з порогу міг визначити, що всі ці частини людини на столі — пластикові. На кісткових муляжах часто буває відсутній певний *sulcus, fissura, foramen, fossa, procesus, lamina, canalis etc*¹. Не можна нічого пропускати, оскільки надалі потрібно вивчити, який нерв через який канал / отвір проходить, який м'яз до якої ямки / пластинки кріпиться і яка судина в якій борозні пролягає.

І, звісно ж, тією самою клятою латиною.

¹ У порядку переліку: борозна, тріщина, отвір, ямка, відросток, пластинка, канал та ін.

Ті троє дівчат, які прошмигнули до кафедри перед хлопцями, збилися до купи у віддаленому кутку столу. Студентки вже встигли одягнути халати й гортали підручник, щоб звірити академічний зразок із черепом, який тримала одна з них. Імовірно, усі тут готувалися до перескладання, оскільки за програмою вивчення кісток закінчилось ще до Нового року.

Іра сиділа ліворуч від дверей, за три стільці від дівчат, і акуратно заповнювала конспект, всотуючи інформацію з двох підручників та товстелезного атласу Неттера.

Юра одразу забув про товариша й увівся навпроти дівчини. Він уважно спостерігав, як її метушливі пальці створюють щільненькі записи, які вона раз у раз виділяла жовтим маркером. Іра робила це настільки часто, що аркуші її конспекту світилися суцільним кислотним кольором. Щоб і собі зайняти руки, Юрко дістав з наплічника пачку солених соняхів і взявся лускати зернята в пальцях. Дратівливий шум поширився приміщенням, заливаючись із тихим дівчачим бубонінням. Лушпиння Юра акуратно складав на свій нерозгорнутий конспект поруч. Та дівчина показово ігнорувала хлопця.

Покинутий Ярик тим часом мовчки нишпорив на полиці з тими підручниками, що їх бібліотека видавала «одну штуку на три голови». Відшукавши перший том атласу Синельникова¹, поклав його на стіл ближче до студенток, тоді вмовився й сам.

Двері до аудиторії відчинилися так швидко, що Юра ледь встиг згребти лушпиння до розкритого наплічника. На поро-

¹ Рафаїл Давидович Синельников, 1896 р.н., Бердянськ — анатом, учений, професор Харківського медичного університету, автор загальновідомого «Атласу анатомії людини».

зі виник височезний чолов'яга в широкому халаті. Він хопівно оглянув присутніх.

— Три, п'ять, шість... Щось малувато вас, — чолов'яга стиснув тонкі вуста. — Сьогодні за вами попросили приглянути мене, але я трохи зайнятий. Працюю над науковою ро... До речі, хто тут лускав насіння? Хоч я і нанюхався формаліну, але відчуваю запах.

Спантичений Юра не побачив, як Ірина нишком кивнула в його бік. Досвідчений Ярослав мав рацію: дівчина зовсім не ідеал.

— Як твоє прізвище? — чоловік насупився.

— Юра Ребрик, — знічено відповів той.

— Гарне прізвище, — здоровань усміхнувся. — Слухай, Ребрику, а тобі апендикс уже видаляли?

— Так, — хлопець був спантичений.

— Тоді, пане Ребрику, будь ласка, їж насіння з лушпинням. А то підвішу тебе за оце саме прізвище, — не без гумору в голосі сказав чоловік. Іра видала писклявий смішок. — Якщо комусь потрібні ще якісь препарати, кістки, таблиці — кажіть, не соромтесь. Я тут поруч, — і зачинив за собою двері.

— Якийсь напружений тип, — прокоментував Юра. — Тільки дарма рюкзак через нього загидив.

— Це асистент кафедри анатомії, вельми розумний і симпатичний, — дивлячись із-під лоба, пояснила Іра. — А напружений тут тільки ти!

У хлопця захололо серце. До нього нарешті почало доходити, що він тут зайвий і був зайвим завжди.

— А ти, я бачу, сюди не просто вчитися ходиш, — тільки й спромігся сказати, зводячись на ноги.

— А тобі що до того? — скептична посмішка дівчини зібрала погляди всіх присутніх. — Тобі ж сміливості бракує!